

SPORDILEHT

KEHAKULTUURI SIHTKAPITALI VALITSUSE * EESTI SPORDI KESKLIIDU
* JA * ÜLERIIKLISE VÕIMLEMISÕPETAJATE SELTSI HÄALEKANDJA *

Tulmus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☒ Tellimise hind: aasta peale 7 krooni, kuus 60 senti.

Eesti Spordileht ilmub igal reedel.

IX. aastakäik.

Reedel, 23. märtsil 1928. a.

IX. aastakäik.

Kuidas meie jookseme?

Jooksumehaanika analüüsiviskend. Süvenegem oma spordialasse!

Tuntud Saksa sportlane dr. R. Krüger kirjutab:

Kui viimaseaja kergejõustiku saavutusi võrrelda möödunud aastatega, võib igalpool määratud edu tähele panna. Kuna mõne aasta eest — rääkimata ennesõjaaastatest — vaevalt suudeti alla 11 sek. 100 mtr. jooksta, lähevad nüüd kõik suuremad rahvusvahelised võistlused järjekindlalt 10,6—10,8. Veel hiljuti oli mees, kes 1000 mtr. alla 3 minuti napilt kattis, tubli jooksja, kuid mis on ta praegu!

Kui võrrelda praegusi ilmarekorde ennesõjaaegsetega, siis näeme, et pea igal alal on purustatud see piir, mida üliinimluseks peeti. See kiire tõus ei ole tingitud mitte sportlaste suuremast füüsilisest võimest või paremast kehaehitusest — ennesõjaaegsed sportlased olid vähemalt sama tugevad ja hästiarenenud kui praegused rekordipõrmustajad — vaid kava-kindlamast ja mitmekülgsemast treeningust ning süvenemisest spordialade tehnikasse. Juba ammu on sportlistes ringkondades küll kolm „t'd“ (treening, tehnika ja taktika) kaaluvateks teguriteks saavutusele kuulutatud, kuid juure pidi astuma ka veel põhjalik teaduslik uurimine, et sügavamaid füsioloogilisi suhteid kindlaks teha nende kolme kohta.

Vast teoreetiliselt kindlustatud sportliku uurimistöö alusel võis intensiivsem praktiline tegevus alata. Endastmõistetavalt — nagu kõigil teadusaladel — sai teooria oma kogemusi ammutada vaid praktikast. Teooria kogus praktilisi kogemusi, süstematiseeris ja hindas neid, nii et nad nüüd igale spordijüngrile tuluvad on ja talle nüüd juba nõnda öelda feldmarssali kepi kapralina ranitsasse panevad.

Kõigil kergejõustiku aladel ripub saavutusvõime suurel määral üksikliigutuste koordineerimisele. Kergejõustiku saavutuses ei otsusta mitte toores jõud, vaid loogi lihaste harmooniline koostmäng, kõigi liikumiskomponentide ühinemine üheks tendentsiks. Näitena sellele on, et tugevad mehed, maadlejad ja tõstjad, sagedasti halbu tagajärgi visketes, mis neile ometigi hästi jõukohased peaksid olema, näita-

Charles Paddock, igavesi vormis.

vad. Samuti on lugu ka teiste kergejõustiku aladega. Ei jooksta teatavasti mitte ainult jalgadega, nagu võhikud arvavad, vaid kogu lihaskava ja energia pingutus on tarvilik, et suursaavutust püstitada.

Olgu nüüd järgnevate ridadega antud väike analüüs jooksu mehaanikast, mis ammutatud oma kogemustest: Jookstes kõverdatakse jalg kõigepealt põlvest ja pannakse siis päkaga maha. Sellega tõstetakse keha raskuspunktile kaldvusjoone ette, ja jooksjat ähvardab hädaoht ettepoole maha kukkuda. Kukkumine hoitakse ära aga seega, et samal hetkel tagumine jalg, mis varvastega maast ära tõukab, kaugemale ette kistakse, kui ülejäänud keha. Raskuspunkti suudetakse seda kergemini edasi nihutada, mida enam keha kõhumuskulatuuri kokkutõmbest, pea ja kere kallutamist ettepoole paenutatud on.

Jooksu kiirus tõuseb meil sammu pikendamise, reie kiiremast ülesrebbimisest ja väljasirutatud tagumise jala tugevama äratõukamisest. Mitmesugustest ja la- ja kehahoiu viisidest arenevad kaks jookstiili. Teatavasti lahutatakse jooksu stiili kohaselt lühidaks ja pikaks maaks, mis puhtväliselt juba, arvestamata kiiruse kui niisugusega, erineva kehahoiuga eraldatavad on. Oleks viga (mida siiski kaunis tihti näha on), kui sammu pikkust tahetakse suurendada eelmise jala sääre kõrgetõstmisega. Selle tagajärjel ei asetata keha raskuspunkti mitte ettepoole, vaid tahapoole.

Igal sammul kistakse jooksja keha jalgade äratõuke tõttu ette ja üles, ning jalgade ebatasase töö tõttu ka küljele. Keha peab liikuma edasi nüüd nende kolme erineva suuna keskmisest jõust. Jooksu kiirus on seega seda suurem, mida enam suudetakse temast kahesuguseid vastuliigutusi (üles, kõrvale) ära hoida. Lainetaoline kurve, mida keha oma liikumisega maapinnal kujutab, peab võimalikult lame olema. Kõikumisega küljele, mida keha igal sammul teeb, läheb palju aega ja jõudu kaduma. Sest keha peab neist takistavatest liigutustest saama jälle toetuspunktile tagasi viidud. Käte liigutuste läbi, mis

Lõuna-Ameerika ürglooduses.

Eesti lenduri-sportlase seiklusi maas ja õhus.

Tuntud Eesti jääpallimängija H. Stunde kirjutab meile:

Pole nüüd mõni kuu Eestist mingisuguseid teateid saanud. Siinne post on väga primitiivne, kirjakandjaid pole olemas, kõik mis postiteel tuleb, jääb posti peale, kuni ise lähed küsima. Nii on see terves Boliivias, ehk küll La Paz Tallinna suurune. Siia Cochabambasse jõuab post raudteega kolm korda nädalas, need on ka ainsamad rongid, mis siia jõuavad. Teiste linnadega on postiolud veel halvemad. Ühendus nende linnade vahel on võimalik ainult muuladega (hobueeslid) ehk eesli-tega.

Nüüd mõni sõna elu-olust siin Cochabambas: Nii kui eelmises kirjas kirjeldasin, asub see linn hiiglaorus Kordiljeerides, 2600 mtr. merepinnast kõrgemal. Kliima on väga terve, putukaid ja moskiitoid pole, mis tõesti üks mõnus asi. Ümberingi kõrged mäed, kus üksikud tipud igavese lumega kaetud. Kõrgem mägi kohe siin külje all on Tunari, 5100 mtr. kõrge. Cochabamba on samanim. departemangu pealinn, umbes Tartu suurune, 35.000 elanikuga. Ehitused pea kõik savist, suurem osa elanikke indiaanlased, räpased ja vaesed. Elu linnas kaunis unine, vahelduseks on paar korda nädalas sõjaväe muusika ning kino, kus praegu filmid jooksevad, mida ma juba Tallinnas nägin. Siis veel rongid, mis kolm korda nädalas siia jõuavad, tihti mõnikümme tundi hiljaks jäädes, kuid see ei tähenda suuremat, sest siin öeldakse, mida täna ei tee, teen ülehomm.

Rahvas on sõbralik ja alandlik, kuid kohutavalt laisk. Indiaanlane on siin väga vähenõudlik, närib maisi ning joob end purju „chicha'ga“, mis on maisiõlu ja valmistatakse järgmiselt: indiaanlaste naised ja lapsed närivad suus maisiterad pudruks, mis siis ühte suurde savist nõusse sülitatakse, kaunis kaua keedetakse ja käärima pannakse. Lõpuks valmib helekollane segane vedelik, hapuka maitsega, kuid on kangem õlust. Indiaanlane elab oma savist majas, magab matil, riideid ei võta pea iial seljast, vast siis, kui aeg on uusi panna vanade lagunemisel. Naised kükitavad päevad läbi tänaval uste ees, kus nad toitu valmistavad ja muudki toimetavad. Kui on kirikupäev, mis siin kaunis tihti, siis on hiiglaöömsed päevad läbi, kuni kõik on purjus, mehed, naised ja lapsed. 9. septembril mälestati Cochabamba vabastamispäeva iseseisvuse sõjas, mil linnavalitsus korraldas rahvale härjajooksu. Ametlikult on härjavõitlus keelatud. Raudteejaama ees on suur plats ja ettevalmistused härjajooksuks lähevad kiirelt. Tänavatele, mis platsile viivad kaevatakse raudtee liipreid maaesse, nende külge kinnitatakse roopad, hoonete ustele, mis platsi ääres, tehakse palkidest blokaadid ette, kutsutud võõrastele ehitatakse midagi tribüünitaolist, mis paberist lipukeste-ga ilustatakse. Hulk aega enne võistluse algust on plats ja ümbrus juba rahvast täis, kõikisugu kookide, suhkrupilliroo, banaanide jne. müüjaid hulganä. Toreadoore pole, kuid igäiks, kel soov ja lust, võib minna platsile härja narrima. Härg, kes

platsil ringi vahib, satub kivirahe alla ja kaotab pea enda rahu, ning tormab vihahalt inimeste poole, kes suure kisa ja kähara laiali jooksevad. Sarnane mäng kestab, kuni härg mõne sarvede peale saab ja hiigla hooga maha paiskab, kus siis oma ohvrit jalgadega tampima hakkab. Kepingega torgitakse härja, kuni see uute kiusajate kallale tormab. Lamaja tiritakse platsilt ära, jätakse kuhugi seina ääre oma saatuse hooleks, sest kõikide tähelepanu on võitlusel.

Esimesel päeval said kolm inimest nii härja poolt tabatud. Järgmistel päevadel minnakse hasarti ning chicha aitab kaasa, mille tõttu ka ohvrite arv kasvab, ning härjajooksu lõpuks oli 4—5 surnut ja 10—12 haavatut. Nii on see sport siin.

Muust spordist oleks veel nimetada — jalgpall ja tennis, natuke poksi, kergejõustikku pole, nii et spordist kui niisugusest, ei saa juttu olla. Linnal on ka üks koht väljasõiduks, kuhu trammiga pääseb, seal on park ja suplemisbassein, saunasid siin ei tunta. Autosid on linnas 50-ne tümber, enamasti Buick'id, elektritramm, kuid kitsaropaline, I ja II klassiga. Muulad jalutavad mööda linnatänavaid, mis on kitsad ja halva prügitusel, samuti on kõnniteed auklised. Cachabamba on õhuhenduse keskkohas; siit läheb raudtee Oruro'sse, sealt pääseb La Paz'i, Autofogastasse, Argentiinasse, ühe sõnaga — tee laia maailma.

Et aimu oleks, kuidas siin lennata tuleb, kirjeldan enda viimast lendu Trinidadis. 12. detsembril sai Lloyd Trinidadist raadiotelegrammi, et keegi on seal suremas ja ei ole seal seerumit selle haiguse vastu, ning paluti nii ruttu kui võimalik tuua. Heameelega ei tehta praegu lendusid sinna, sest on vihmaaeg. Kuid mis seal parata. Pilot Schneider ja mina tõuseme 13. detsembri hommikul koidu ajal oma vana „Orient'iga“ 300 h. j., B. M. W. mootoriga, 380 liitri bensiiniga õhku. Ilm on ilus, taevast sinine. Tuleb orus keerutada kuni 4500 mtr. kõrgusele, et N. O. sihis üle Kordiljeeride, Todos Santosse sihis kurssi võtta. Saavutades soovitud kõrguse, lendame mööda mäetippusid — mägede taga pilvesein — mis kuni 6000 metr. tõusevad. Tont teab, kuidas nendest läbi saab, tuleb läbi pääsuks otsida mõnda auku. Lendame W. poole, sealt saime ühest kitsast orust läbi pilvekihi, kuid all on sama lugu. Mäed kaovad treppide taoliselt allapoole, kõrgus 4000 mtr., saame samamoodi teisest pilvekihist läbi. Tagasi pöörata ei saa, sest ega need augud pilvede sees ei jää, all mäed ja sügavamal all paremat kätt. põlises metsas, on Todos Santos, Rio Chapar'i ääres, mis ussitaoliselt N. poole lookleb. Nii kaugele kui silm ulatab, mets ja ikka mets, mille vahel jõed oma kollakas-halli värviga vaheldust pakuvad. Laskume allapoole, kuni 1500 mtr., ülal on kaunis külm. Maa on nüüd 400 mtr. mere pinnast kõrgemal. Todos Santos'est lendame Rio Chapare'st üle, sest viimasel on hiiglanaliu vett, „playd“ (vooluga kaasa toodud liiv mägedest kaldal), on kõik vee all, ning sunnitud maandumise puhul pole kohta kuhu

laskuda. Umbes 4—5 legva't (üks legva — 5 klm.) on Rio Mamore. Lendame seda mööda N. sihis, tema playd on selgelt näha. Tuul on vastu. Peale 1½-tunnilist lendu hakkavad pilved meie all end kinniseks kihiks muutma. Peab alla laskuma, sest oleme jõe silmist kaotanud ja pole ühtki orienteerumispunkti. Sadade kilomeetrite ulatusel pole ühtki onni, vast ainult metsikud indod. Laskume spiraalides ühest august, pilvede sees ikka, allapoole, kuni 50 mtr. maapinnast saame pilvede alla. Nüüd silmad lahti, et mitte jõge kaotada. Raske on endale ette kujutada üht Rio'd, mis ürgmetsast läbi voolab, ta muudab enda sängi kohutavalt, lugemata arv laguune on ta kõrval, mis jõe endine säng olnud ja mõned nendest on kümned kilomeetrid pikad, — siin peab hoolsalt tähele panema voolavat vett.

Lendame mööda puulatvu, kus kõikisugu linnud — punased, sinised, rohelised pabugoid, lumivalged reiherid ja kullid meie eest põgenevad. Ja mets ise — üks läbipääsmatu padrik, kus palmid ja teised puud kõikisugu väänkasvudest läbi põimitud. Jõgi teeb ühe jõngu teise järgi. Rio Grande ja Rio Mamore kokkuvoolu kohal kohtame üht aurikut. Imelik on keset ürgmetsa kohata sinist laevukest! Laskume päris veepinnale ja teeme ühe ringi tema ümber, rahvas lehvitab meile, selgelt loen laevaninas „Bolivar“.

Ning lendame edasi. Laeval on veel kolme ja poole päeva tee Trinidadis. Saame üksikuid vihmavalinguid. Silmame siin-seal jõe ääres bambusest kaetud palmilehtedega onne, need on misjonijaamad. Tuju paraneb teades, et kui tuleb kuhugi laskuda, leiad eest inimesed. Meil on lennukis alati püssid kaasas, revolvrud, suured noad, üks tinutatud plekk-kast, milles sool, tikud, konservid, hiniin ja muu, mis nii vaja ürgmetsas. Hädamaandumisel peab katsuma end jõe ääre läbiraiauda, 5—6 klm. päevas on hea kiirus. Jõe jõudes ehita parv ja vool kannab siis ikkagi kuhugi inimeste sekka. Puude otsa maandudes, tuleb lennuk muidugi saatuse hooleks jätta...

Peale neljatunnilist lendu jõuame vihma sees Trinidadis. Mõned tiirud linna kohal, rahvas lehvitab ja jookseb lennuplatsile. Maandume ja oleme ka kohe rõõmsa rahva poolt sisse piiratud, on ju meil ka jõulupost ligi. Alati, kui sinna lendame, see on kaks korda kuus, panevad senioritad oma parimad rõivad ümber, ning tulevad tervitama oma „aviadore'id“.

Mul on Trinidadis jaanalinnu poeg, mille üks donna mulle kinkis, ta on praegu umbes ¾ mtr. kõrge, päris kodune ja sööb kõike, mis talle annad, nõõri, kruvisid, mutreid, 10-cendilisi rahasid ja kui käsa plaksutad, tormab tiivad laiali kallale. Lennuplats on keset metsa, linna külje all. Ja maksab vaeva sarnane aerodroom! Alatasa tuleb raiuda noori kasvusid, sest muidu on ta mõne nädalaga põõsastega kinni kasvanud. Trinidad on provints Beni pealinn. Beni on suurem kui terve Saksamaa. Umbes 8000 elanikuga linnal on tänavad laiad ja puhtad, niisama majad, mis kõik katusealustega, sest muidu on võimata tänavail liikuda, päike kõrvetab mis hull, oleme ju ka 10° ekvaatorist. Imelik on Trinidadis elanik, ta ei tea mis on jalgratas, auto, telefon, telegraaf, kuid lennukit teab ja raadiojaam on neil (Järg 6. lhk.)

Värske tõsterekordide tabel.

15. märtsil avaldatud rahvusvahelise tõsteliidu ilmarekordide tabel sisaldab järgmisi suursaavutusi:

Rebimine paremaga: raskekaal — Rigoulot, Prantsuse, 101 kg.; poolraskekaal — Cadine, Prantsuse, 90 kg.; keskkaal — Haas, Austria, 88 kg.; kergekaal — Haas, Austria, 83 kg.; sulgkaal — Mühlberger, Saksa, 74,5 kg.

Rebimine vasakuga: raskekaal — Lühäär, Eesti, 90 kg.; poolraskekaal — Trzebiatovski, Saksa, 82,5; keskkaal — Hipfinger, Austria, 85 kg.; kergekaal — Arnout, Prantsuse, 75 kg.; sulgkaal — Schweiger, Saksa, 70 kg.

Rebimine kahega: raskekaal — Rigoulot, Prantsuse, 126,5 kg.; poolraskekaal — Hostin, Prantsuse, 110 kg.; keskkaal — Zinner, Saksa, 107 kg.; kergekaal — Arnout, Prantsuse, 100 kg.; sulgkaal — Gabetti, Itaalia, 90 kg.

Tõukamine vasakuga: raskekaal — Gässler, Saksa, 101 kg.; poolraskekaal — Dussol, Prantsuse, 95 kg.; keskkaal — Treffny, Austria, 97,5 kg.; kergekaal — Jacquenoud, Schveits, 92,5 kg.; sulgkaal — Rosinek, Austria, 84 kg.

Tõukamine paremaga: raskekaal — Hünenberger, Schveits, 113,5 kg.; poolraskekaal — Hünenberger, Schveits, 107,5 kg.; keskkaal — Haas, Austria, 110 kg.; kergekaal — Haas, Austria, 107,5 kg.; sulgkaal — Rosinek, Austria, 92,5 kg.

Surumine kahega: raskekaal — Schielberg, Austria, 122,5 kg.; poolraskekaal — Vogt, Saksa, 107,5 kg.; keskkaal — Edinger, Austria, 102,5 kg.; kergekaal — Wölpert, Saksa, 100 kg.; sulgkaal — Graf, Schveits, 90 kg.

Tõukamine kahega: raskekaal — Rigoulot, Prantsuse, 161,5 kg.; poolraskekaal — Rigoulot, Prantsuse, 141 kg.; keskkaal — Hipfinger, Austria, 142,5 kg.; kergekaal — Reinfrank, Saksa, 133 kg.; sulgkaal — Stadler, Austria, 120 kg.

— **Rootsi meistriteks** poksiti tulid: kärbeskaal — Pihl; kukk-kaal — Percy Ahlström; sulgkaal — Rolf Gustafsson; kergekaal — Wennberg; kergekeskkaal — G. Berggren; keskkaal — O. Falk; poolraskekaal — E. Johansson; raskekaal — G. Andersson.

— **Raymond Ruddy** püstitas uued Ameerika rekordid ujumises: 600 yardi 7.13,4; 700 yardi 8.32,4 ja 800 yardi 9.48,0.

Eesti kiiruisutus ei arene.

Parandatud küll 3 eesti rekordi, kuid üldine tasapind langeb.

Talvet lõpetades tekkis sarnane tundmus, et meil vast tänavu on kiiruisutamises suuremaid edusamme märkida, on ju parandatud üle mitme aasta järele Eesti rekordi ja kiiruisutamise võistlusi on korraldatud õige sagedasti, millele seltsis paremate kiiruisutajate olümpia reis ... kuid asudes tegema lühidat kokkuvõtet hooajast, ei saa seda arvudega kuidagi kinnitada.

On ju tõsi — rekordid jäävad rekordideks, ka võistluste arv selleks, kuid üldine võistlejate tasapind, mis olulisema tähtsusega igal alal, see näib ikka kõigi kiusteks langevat. Vaatamata, et möödunud aastal tänavusest märksa vähem võistlusi, olid ta tagajärjed paremad.

Kuid laseme kõneleda arvudel:

500 mtr.

1. Burmeister 45,9 (uus E. rek.)
2. Mitt 47,7
3. Martin 48,1
4. Vogt 50,6
5. Leetsy 1. 51,0
6. Villemson 52,8
7. Ende 52,9
8. Kreutzberg 53,0
9. Jürgenson 53,0
10. Gerasimov 53,1
11. Musto 54,0
12. Leetsy 2. 55,0
13. Kerd 55,4
14. Mihelson 55,6
15. Tavast 56,1
16. Veermann 56,5
17. Mikkov 58,4
19. Kütt 59,2
20. Seiler 59,4

1500 mtr.

1. Burmeister 2.33,6
2. Mitt 2.35,0
3. Martin 2.43,3
4. Vogt 2.45,1
5. Ende 2.50,2
6. Leetsy 1. 2.52,8
7. Jürgenson 2.53,2
8. Kreutzberg 2.54,0
9. Villemson 2.56,5
10. Mihelson 2.59,3
11. Elberg 3.05,1
12. Musto 3.07,0
13. Seiler 3.08,3
14. Tavast 3.08,4

3000 mtr.

1. Kütt 6.42,0
2. Veermann 6.42,3 (uus E. rek.)
3. Leetsy 2. 6.45,0
4. Tschutschelov 6.49,8

5000 mtr.

1. Mitt 9.18,8 (uus E. rek.)
2. Martin 9.31,5
3. Burmeister 9.46,2
4. Vogt 10.14,2
5. Kreutzberg 10.14,5
6. Jürgenson 10.14,8
7. Leetsy 1. 10.17,2
8. Ende 10.32,8
9. Villemson 10.43,6
10. Mihelson 10.57,5
11. Seiler 11.00,0
12. Elberg 11.13,4
13. Kerd 11.17,8

14. Tavast 11.33,2
 15. Musto 11.37,0
- 10.000 mtr.

1. Mitt 19.28,6
2. Martin 19.48,7
3. Burmeister 20.04,0

Võrreldes tänavuaastasi tagajärgi läinud aastastega selguvad järgmised huvitavad faktid:

Möödunud aastal oli parim aeg 500 meetris 47,1 ja kümnendal mehel 52,8, 10 parema keskmine saavutus 50,72. Tänavu on need kolm arvu vastavalt: 45,9—53,1—50,81.

1500 mtr-is oli möödunud talvel parim aeg Burmeistril 2.38,0, 10. mehe tagajärg 2.58,1, keskmine saavutus 2.49,02. Tänavused arvud on: 2.33,6—2.59,3—2.48,3.

5000 mtr. kaeti möödunud aastal nobe-daimini 9.24,3, 10-da mehe saavutus oli 10.42,6 ja 10 keskmine aeg 10.03,33. Tänavused saavutused kõnelevad: 9.18,8—10.57,5—10.11,11.

10.000 mtr. jooksid möödunud aastal 5 meest. Parim aeg oli 19.24,7, nõrgema 21.11,0. Tänavu on seda maad jooksnud ainult kolm meest. Parim aeg 19.28,6, nõrgem 20.04,0. Kui võrrelda kolme parema keskmist aega, siis oli see möödunud aastal 19.46,53, tänavu 19.47,1.

— **E. Svensson** hüppas Rootsi, hoota kõrgust 1.53 ja hoota kaugust 3.17.

— **Saksa olümpiatrupp** kergejõustikus on esialgu järgmistest meestest moodustatud: 100, 200 ja 4×100 mtr. — Körnig, Houben, dr. Wichmann, Cortis, Schüller, Malitz, Salz ja Schlösske; 400 mtr. — Büchner, Naumann; 800 mtr. — dr. Peltzer, Böcher, Engelhardt; 1500 mtr. — dr. Peltzer, Böcher; 4×400 mtr. — dr. Peltzer, Engelhardt, Neumann ja Böcher; kaugus — Dobermann, Köchermann, Schumacher, Meier; kõrgus — Köpke; ketas — Hoffmeister, Paulus, Hänchen ja Schaufefe; oda — Schlokot ja Molles; kuul — Brechenmacher, Schröder, Kulzer ja Hirschfeld; vasar — Kniese (õppimise otstarbel); 5000 ja 10.000 mtr. — Kohn ja Petri; maraton — 6 meest; 10-võistlus — Weiss, Lehrke ja Wegner; 110 mtr. tõk. — Trossbach ja Steinhardt.

Dr. A. VEISS

Sise- ja lastehaigused
Kõrgustikupäike

10-11 ja 4-6
(reedel p. l. 4-5)

S. Tartu mnt. 47-a
Kõnetr. 33-26

Kaubamaja

„Sport“

Tallinn, Narva mnt. 19,
kõnetr. 23-00.

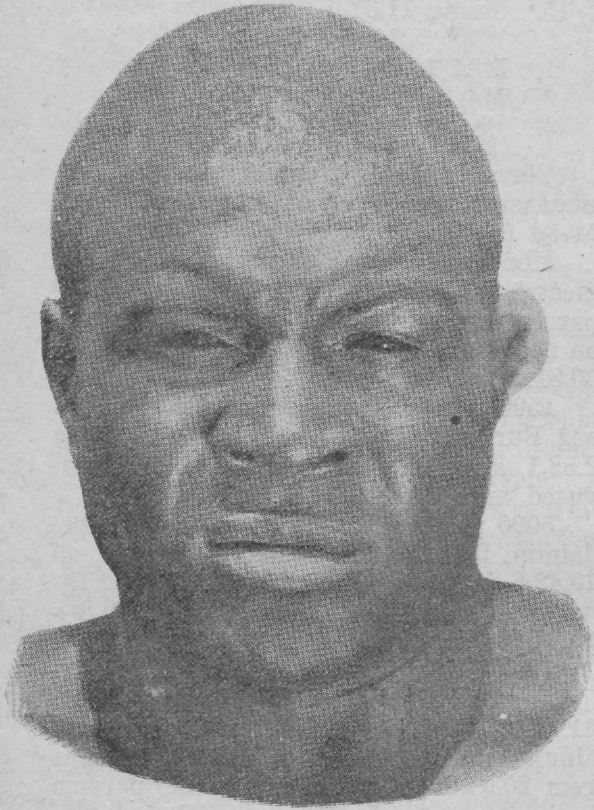
Talviseks hooajaks:

Suusad, kelgud, tõukekelgud,
uisud, sviitrid, kindad, schal-
lid, hokkeivarustus j. n. e.

Koolidele, spordi seltsidele ja
sõjaväeosadele hinna-
alandus.

Must hädaoht ilmameistrile.

Gorilla — neeger George Godfrey on seni põmustanud kõik ettejuhtuvad.

George Godfrey.

Neegerhiiglane Georg Godfrey on uus must hädaoht raskekaalu poksilma-
meistri tiitlile ja selle kõmurikka dünastia
järeltulija, kus varem valitsenud Sam
Langford, Jack Johnson ja Harry Wills.

Ta on võrdlemisi noor mees, sündinud
1902. aastal ja sammunud nii kiiret ja
kohutavalt mõjukat karjääri, kui harva
mõni poksija varem. Üks kiire knock-out
võit on järgnenud teisele. Ta on vähe-
intelligentne, väliselt täielik gorilla-

tüüp, määratupikkade kätega, paenduv ja
haruldaset nobedate, saledate jalgadega,
mis silmatorkavasti vastolus ta üliatleetliku
kerega. Ta löök on võrratult tugev ja teh-
nika hea.

Suuremat tähelepanu äratas ta esma-
kordselt 1926. aastal Tunney-Dempsey eel-
matschil, kus ta Bob Lawsoni (hüüdnime-
ga „The Alabama Bear“) punktidega või-
tis. Enne seda oli ta just löönud k. o.
omaaegse musta ilmameistri Jack John-
soni. George Godfrey kaalub 107 kg, ei
ole selle juures sugugi rasvas, vaid on
elektriseeritud musklihunnik.

1927. a. oli tal järgmine hiilgav võidu-
seeria:

Ralph Smith — k. o. 9. roundil;
Tony Fuente — k. o. 2. roundil;
Jack Roper — k. o. 9. roundil;
Leon Chevalier — k. o. 3. roundil;
Jack Raper — k. o. 6. roundil;
Neal Glisby — k. o. 4. roundil;
Tim Maloney — k. o. 1. roundil;
Henry van Patten — k. o. 2. roundil;
Monte Munn — k. o. 4. roundil;
Tom Sayers — k. o. 1. roundil;
Clem Johnson — k. o. 1. roundil;
Jack Townsend — k. o. 6. roundil;
Larry Gains — k. o. 5. roundil;
Cowboy Owens — k. o. 7. roundil;
Andrew Derwos — k. o. 1. roundil;
Soldier Jones — k. o. 1. roundil.

Viimati võitis ta Euroopa meistri Paolino
10-roundilises matschis punktidega.

On selge, et George Godfrey võib väga
kardetavaks saada Tunney ilmameistri
tiitlile, kuid kas Tex Rickard talle kunagi
sarnase schansi võimaldab, on väga kahel-
dav. On veel väga hästi meeles, kuidas
Harry Wills pikki aastaid Dempsey peale
ootas ja lõpuks ilma selleta jäi.

2000 jooksjat diskvalifitseeritud

Petit Parisien korraldas murdmaa-
jooksu, millest 2000 jooksjat osa võttis.
Kuna prantsuse kergejõustiku liit ei ol-
nud jooksu korraldamiseks Petit Parisie-
nile luba annud, diskvalifitseeriti kõik
2000 võistlejat.

Poks Amsterdamis.

Poksivõistluste tingimuste kohta Ams-
terdamis teatatakse ametlikult: Võistlu-
sed peetakse 7.—11. augustini kaheksas
kehakaalus: kärbeskaal kuni 50,802 kg.;
kukk-kaal kuni 53,525 kg.; sulgkaal kuni
57,152 kg.; kergekaal kuni 61,237 kg.;
kergekeskkaal kuni 66,678 kg.; keskkaal
kuni 72,574 kg.; poolraskekaal kuni 79,378
kg. ja raskekaal üle selle.

Võistlused peetakse 3 roundi à 3 minu-
tit. Rahvuste hindamine sünnib järgmi-
selt: Iga kaalu lõpuvõistluse võitja eest
arvatakse rahvusele 3 punkti, teisele 2
punkti; poolfinaalide kaotajad võistlevad
omavahel 3. koha pärast ja kummagi eest
arvatakse rahvusele 1 punkt. Rahvus, kes
kõige enam punkte kaheksa kaalu pealt
kokku saab, kuulutatakse võitjaks.

— **Schveits** lõi Prantsust jalgpallis 4:3
(3:0). 47. min. oli Schveits juhtimisel ju-
ba 4:0, siis alles sattusid prantslased hoo-
gu. Schveitsi esitas seekord meeskond,
kus oli palju „värsket verd“.

— **Inglise** esivõistluse murmaajook-
sus, mis peeti Leamingtonis 10 miili peale,
võitis Webster ajaga 59.33 Payne'i ees,
kes 60 yardi maha jäi.

— **Los Angelesis** jooksis L.-Kalifornia
ülikooli meeskond, mille koosseis: Taylor—
Sayers — Hayne — Borah, 4×110 yardi
41,6.

— **Schveits** on oma kergejõustiku olüm-
piameeskonna treeneriks palganud Saksa
spordiõpetaja-mitmevõistleja Holzi, kes
varem ette valmistanud hispaanlasi. Ta
assistendiks jooksjate ettevalmistamisel
on Schveitsi meistrjooksja Paul Martin.

— **Dr. Peltzer** asus tagasisõidule Ameer-
rikast Saksamaale. Intervjueerijale tähen-
das ta, et ta peale Amsterdamis olümpiaadi
jälle Ameerikasse sõidab, et revanschi saa-
vutada Lloyd Hahnilt ja Congerilt.

— **Holland-Belgia** võistlesid 35.000
pealtvaataja ees Amsterdamis jalgpallis
1:1. Linnavõistlus Rotterdam-Antwerpen
lõppes 3:2.

— **Martha Norelius** ujus Ameerikas
uue ilmarekordi 600 yardil ajaga 7.59,0.

Vaheajad olid: 400 mtr 5.53,2; 440 yardi
5.53,4 ja 500 mtr 7.19,6.

— **Oslo** esivõistlustel hoota hüpetes
olid tagajärjed: kaugus hoota — 1. Kaare
Backe 3.26; 2. Sverre Helgesen 3.12; 3.
Fritz Stabell 3.09,5. Kõrgus hoota — 1.
Sverre Helgesen 1.54; 2. Kaare Backe
1.51; 3. Aage Knutsen 1.45.

— **Ida-Saksa** lõi Luksemburi jalgpalli
maavõistlusel 6:0.

— **Giuseppe Spalla** löödi Johannisbur-
gis, L. Aafrikas, Johnny Squieres'i poolt
2. roundil k. o.

— **Inglise** lõi Schotit jalgpalli maa-
võistlusel 6:2 (2:1).

— **Rootsi** meistriteks maadluses tulid:
kärbeskaal — Hernström, sulgkaal — Erik
Malmberg, kergekaal — Algot Malmberg,
keskkaal — Ivar Johansson, poolraske-
kaal — Carl Vestergrén, raskekaal — Ru-
dolf Svensson.

— **José Barrientos** jooksis Kuubas 100
yardi 9,6 sek. Ta on tugevamaid mehi
Amsterdamis sprinterite konkurentsis.

— **Andrée Joly** tuli kaheksandat korda
järjest Prantsuse naismeistriks iluuisu-
tamises.

— **Berlinger** on uus lubav Ameerika
kümnevõistleja. Hiljuti peetud sise-seits-
mევõistlusel lõi ta Ameerika suuri kümne-
võistluse tähti Osborne'i, Nortoni ja El-
kinsi. Matsch oli olümpia katsevõistlu-
sena. Võistluse tagajärjed olid: 60 y. —
Elkins ja Flippen 6,4; Berlinger 6,6; Os-
borne 6,8; Norton 7,0. Kuul — Berlinger
13.60; Norton 12.95; Elkins 12.75; Osbor-
ne 12.01; Flippen 11.20. Kõrgus — Os-
borne 1.93; Norton 1.90,5; Flippen 1.83;
Elkins 1.76; Berlinger 1.63. 60 y. tõk-
keid — Flippen 7,8; Osborne ja Berlinger
8,2; Elkins 8,4; Norton 8,6. Teivas —
Berlinger 3.80; Osborne ja Elkins 3.44;
Norton 3.40; Flippen 2.85. Kaugus — El-
kins 6.88; Flippen 6.75; Berlinger 6.44;
Osborne 6.35; Norton 6.00. 400 mtr —
Elkins 55,8; Osborne 56,6; Flippen 59,0;
Berlinger 1.01,2; Norton 1.02,0. Punktid:
Berlinger 5719; 2. Elkins 5618; 3. Osborne
5483; 4. Norton 5166; 5. Flippen 5114.

— **Võistlusel**, mil Sabin Carr pani tei-
vashüppe ilmarekordi 429,26, näidati ka
teisi häid tagajärgi. Wildermuth jooksis
60 yardi 6,4; Ross 300 yardi 32,0; Baskins
70 yardi tõkkeid 9,0; Spencer 2 miili tõke-
tega 10.15,0; hoota kõrgus — H. Osborne
1.52,2; Robinson 1.50; Clark 1.50; hooga
kõrgus — Burg 1.89; Robinson 1.88; Nor-
ton 1.85; hoota kaugus — Werner 3.17,2;
Mischak 3.08; Osborne 3.02.

— **New-Yorgi** esivõistlustel olid taga-
järjed: 1000 y. — Phil Edwards 2.15,4;
60 y. — Frank Hussey 6,6; 300 y. — Jack-
son Scholz 33,4; 600 y. — Oliver Proud-
lock 1.14,2; 70 y. tõkkeid — Lawrence 9,4;
2 miili — Joe Hagen 9.30 (2. Kirby, 3. Tit-
terson); kuul — Charles Smith 14.09
(hallpea Pat McDonald 13.02).

— **Ungari** jalgpalli esivõistlustel seisab
15 mängu järele esikohal Ferencvaros 27
punktiga; 2. Ujpest 23; 3. Sabaria 23;
4. Hungaria 22; 5. Nemzeti 14.

— **Max Schmeling** poksis Dortmundis
inglase Ted Moore'i vastu, keda ta 15
roundi järele punktidega võitis.

— **Johnny Risko** lõi 15. roundilises
matschis Jack Sharkeyd punktidega. Nüüd
peab Risko uue-meremaalase Tom Heeney-
ga kokku minema, et vastast Tunneyle il-
mameistri tiitli kaitsmiseks leida.

Taani spordileht Eesti kergejõustikust. Tschehoslovakkia kevadised liigavõistlused.

Eesti-Taani kergejõustiku maavõistlus?

Eesti kergejõustiku meeskonna esinemine läinud aastal Kopenhaageni NMKÜ-de üleilmisel olümpiaadil on tagant järele uuesti hakanud laineid lööma. Taani sportlaskond, avaldades meile seekord suurt poolehoidu ja sümpaatiat, on nüüd asunud tegelikkude koostöövõimaluste otsimisele meie spordiliikumisega. Tuues ära sellekohase Taani spordilehe kirjutuse, tohiks ühtlasi ka loota, et meie omalt poolt mitte külmaks ei jääks, vaid sõbralikuks koostööks Taani spordiliikumisega oma parima tahte rakendaks.

Taani leht kirjutab: Kust leiaksime vastava rahva, kellega Taanil oleks sünnis kergejõustiku maavõistlusi pidada: See on küsimus, mille üle meie sportlistes ringkondades palju mõttevahetusi on olnud, kuna meil täiesti selge on, et Rootsi ja Norra meiega võrreldes liig tugevad, mille all kannatab võistlushuvi ja pinevus. Kergejõustiku võistlused Kopenhaageni ja Skåne (Rootsi) vahel on küll samm õiges suunas, kuid läinud suvel miskipärast näis see võistlus Kopenhaagenit väga vähe huvitavat.

Oleks väga võimalik, et Madalmaade rahvastega (Hollandi, Belgia) maavõistlusi korraldada õiged vastased leiaksime. Kuid nende rahvustel on läbikäimise võimalused suuremate naaberriikidega, sellepärast on kahtlane, kas Holland ja Belgia Taani ettepaneku vastu tunneks erilist huvi. Kuid usun, et on olemas rahvaid, kes võib olla heameelega meiega sooviksid koos sammuda. Mõtlen siin Eestit ja Lätit.

Mõningate paremate sportlastega nende kahest rahvusest sobitasime tähtsust mineval aastal NMKÜ-de ülemaailmsel olümpiaadil. Need kaks rahvust tulid oma esitajate kaudu olümpiaadil väljapaistvatele kohtadele. Nii saavutas Eesti 10 mehega (oli ainult kuus. Toim.) kolmanda koha ja Läti 12 mehega 10-nda koha. Eesti saades 49 ja Läti 16 punkti.

Parimaid Eesti kergejõustiku tagajärgi 1927. aastal silmitsedes leiame tuttavaid nimesid Kopenhaageni olümpiaadilt.

Eestlastest, keda kõige paremini mäletame, on kettaheitja G. Kalkun. Ta on läinud aastal omal alal saavutanud 43,16. Sealjuures tõukab ta ka kuuli, ehk küll ta tagajärg siin sellel alal samasesse klassi ei kuulunud, kui ta ilus esinemine kattas.

Teine hea heitja Eestis oli Feldman, kes läinud aastal kuuli saavutanud 14,18 ja kettas 41,48. Ka Labent on nimi, mis olümpiaadil silma torkas. Ta on läinud aastal sadat meetrit jooksnud 11,2 ja 200 m. — 23,5. Tema kolmikhüppe saavutus on 13,50.

Ka Kitsing, üks Eesti parematest sprinteritest, oli Kopenhaagenis. Ta tuli siin kolmikhüppes 5. ja kõrguses 6-daks.

Kuid need mehed ei olnud ainukesed, kes Eesti sporti esitavad.

Klumberg, kes kahtlemata Eesti parim kergeportlane, töötab praegu Poolas treenerina, harjutades Poola meeskonda Amsterdami olümpiaadiks. Klumberg loeti omal ajal maailma parimaks ja mitmekesisemaks sportlaseks. Tema 1927. a. tagajärjedest võiksime nimetada järgmisi: Oda 60,10, kettas 40,00, kuul 12,59, kõrgus 1,80, teivas 3,50, kolmik 14,07 ja kaugus 6,76. Jooksudes on tal vähe raskem. Nii on ta saavutus tõkkejooksus ainult 16,9.

Teine mitmekesisem mees on Rahn, kes läinud aastal püstitas kolmikhüppes rekordi 14,30. Tema käes püsivad ka veel 110 m. ja 400 m. tõkkejooksu rekordid 16,3 ja 57,4. Kauguses on ta saavutus 7,06. Peab nimetama, et Rahn on ka hea kiirjooksja ja ta kõige sobivam maa on 400 mt. — 51,1.

Hea odaheitja on Meimer, kelle läinud aastased saavutused on ületanud 60 m. Tema parim saavutus on 61,10 m., mis temale annab 13-nda koha Euroopa odaheitjate hulgas. Lõpuks võiks nimetada veteraani Villemsoni, kelle nimel püsib 100 m. rekord 11 sek. See on püstitatud 1914 a. Juba 1912. a. startis Villemson vene meeskonnas Stokholmis. Ta on praegu lühikestest maadest loobunud, kuid võib end siiski maksuma panna 800 m., 1500 ja 3000 m.

Eesti rekordide tabel sarnaneb üldjoontes Taani omale. Oleme vähe paremad jooksudes, sellevastu on aga eestlased meist ees visketes ja hüpetes. Kuid vahe kokkuvõttes ei ole kuigi suur, sellepärast võiksid Eesti ja Taani kergejõustiku maavõistlused kujuneda eriti põnevateks oma tasavägisuse tõttu. Eestlased oleks maavõistlusteks kindlasti nõus.

On ju Eesti alles noor vabanenud rahvas, kes peale ilmasõja saavutas iseseisvuse, sellepärast ei ole seal ka sportline liikumine kuigi vana.

Viktorია kindlustab meistritiitli.

S. K. Viktoria Zizkov, parim Tschehoslovakkia jalgpallimeister. Põlvi avad vasaku.t: Mikse, Bayer, Bily, Meduna. Seisavad: Stepan, Hromadka, Steiner, Stehlik, Srba, Krizek.

Möödunud pühapäeval kogus Slavia väljale 15.000 pealtvaatajat, et pealt vaadata Praha suurt derbyt Viktoria-Slavia. Väga pinevas ja huvitavas mängus lõi Viktoria sügisliigas esimesena platseerunud Slaviat 4:3 ja on kindel kandidaat meistritiitlile.

Mäng oli täiuslik meistrivõistlus, võisteldi tugevalt, ei pandud suurt rõhku mängu ilule ega kombinatsioonile, vaid püüti ainult võimalikku tagajärjekust mängus ammutada. Viktoria oli tänu oma kiirusele ja energiale parem meeskond, seistes iga kohaga (välja arvatud väravaaht) kõrgemal vastasmeeskonnast. Ta edurivi tarvitas kiiret tiivamängu, millega Slavia kaitse pea kaotas.

Viktorია kaitstes hiilgas seevastu Spartast ületunud vana Steiner, kes oma karistuslöögiga võistluse kenama värava saavutas, mis oli püüdmatu isegi kuulsale Planickale. Temale sekundeeris hästi Stehlik. Bily Viktoria väravas oleks võinud parem olla, ta ei ole veel küps nii väljapaistva meeskonna värve kaitsma. Poolkaitses oli väljapaistev oma hea kohavõtmisega Mikse, ja ka Klicpera hoidis seekord mängu tempo kuni lõpuni hästi välja, aidates kaasa nii kaitsele kui edurivile. Edurivis hiilgasid seekord mõlemad tiivad, eriti Srba, kelle kaasabil langesid ka väravad. Ka Meduna edurivi juhina oli hea ja kiire ning mõistis hästi sünnitada raskeid situatsioone Slavia värava ees.

Usun, et on niisama hea kui kindlaks teatud, et eestlased soovivad teiste maade sportlastega sõprusidemeid luua. Et neil küll juba on olemas kolmik-maavõistlus Eesti-Läti ja Poola vahel, sobiks Eesti sportlastele ka pikem maavõistlusretk. Reisikulud Eesti ja Taani vahel ei tohiks olla takistuseks, millest üle ei saa.

Ilus meresõit ühendaks neid kahte maad. Nii meie kui ka eestlased näeks meeleldi uusi kohti ja uusi sõpru, sellepärast loodame, et see oleks mõlema rahvuse ühine soov, et kergejõustiku maavõistlus Eesti ja Taani vahel lähemas tulevikus teostamist leiaks.

(Taani spordilehest G. Kalkun.)

Slavia meeskond ei sobinud seekord hästi kokku. Puudus üldiselt võiduhing. Edurivi juhina oli S o l t y s liig pikaldane. Sisemistest oli P u c kiirem, aga ka tema löögid ei saavutanud sihti. S v o b o d a tarvitas liig tihti oma harilikult kardetud kaugelööke, kuid neist õnnestus tal ainult üks. Poolkaitses hiilgas V o d i c k a, kes oli parim mees väljal. Ta on kindel kandidaat rahvusmeeskonda. P l e t i c h a ei olnud seekord oma kohal. Hästi mängis veel S u c h y. Ka Planicka tundus nõrgemana, kui oleme harjunud teda nägema, kuid siiski peab Slavia teda tänama, et väravaarv suuremaks ei tõusnud. Tal oli ees ka nõrk kaitse — S e i f e r t pole ammugi enam, see, mis varem ja P e t r i k sünnitas oma toore mänguga kaunis tihti raskeid situatsioone Planicka värava ees.

Juba 2. min. saavutas Svoboda Bily süü läbi esimese värava. 41. min. langes tasuvärav Meduna läbi, kes Planickale püüdmatu palli lõi võrku. Kaks minutit hiljem lööb Meduna latti ja Hromadka toimetab tagasipõrkava palli võrku.

Teisel poolajal toimetab Steiner 20 mtr kaugelöögi latti ja tagasipõrkavast pallist teeb Stepan peaga 3:1. Kaks minutit hiljem lööb hästiplatseerunud Kratochvil 3:2. Selle järele toimetab Steiner karistuslööki, pall põrkab värava ette kogunud meestest tagasi, kus Steiner volleyga 4:2 lööb. Siis kogus Viktoria ennast kaitseesse. Kratochvil lööb Bily vea tõttu varsti 4:3. Suure juubelduse saatel lahkuvad valge-punasetriibulised väljalt, olles peaaegu kindel tänavune meister.

Praegune Tschehi esivõistluste seis on:

1. Viktoria Zizkov — 7 mängu, 0 kaotust, 6 võitu, 1 viik, 13 punkti, 31:13 väravat;
2. Slavia — 7 mängu, 1 kaotus, 4 võitu, 2 viiki, 10 punkti, 17:10 väravat;
3. Sparta — 7 mängu, 3 kaotust, 3 võitu, 1 viik, 7 punkti, 23:15 väravat.

S. Brisk.

Vabritseeritakse uusi poksijaid.

Algajate poksikursus Kalevis instruktor Kõppo juhatusel.

Lõuna-Ameerika ürglooduses.

(2. lhk. järg.)

ka. Elumajad on akendeta, ukсед paevad läbi lahti, lamatakse katusealustel tänaval, „kamackides“ ehk lamamistoolidel.

Järgmise päeva veedame Trinidatis ja teisel hommikul, 15., koidu ajal tõuseme jälle õhku. Reisijateks üks perekond viie hingega, hulk posti ning kaks lindu. Rahvas lehvitab järele ja S. kursis lennates on Trinidad pea kadunud silmist. Ilm on ilus ja lendame 1500 mtr. kõrgusel. Tuul on tagant, nii et jõuab hästi edasi. 2 tunni 25 min. oleme Todos Santos'e kohal 4000 mtr. kõrgusel, nüüd veel hüpe üle mägede ja oleme kodus? Kuid ei, pilvesein katab mägesid, ei leia kohta, kust läbi saaks ja pöörame tagasi, maandudes Todos Santos'se. Todos Santos on väike asundus keset põlist metsa 400 elanikuga, hirmus palav ja niiske kui kuskil saunas. Loodus on väga kena, lennuplats, mis jällegi äraraiutud ürgmetsa jõe kaldal, on kõrge rohuga kaetud. Leian juurejooksu rahva hulgest paar tuttavat. Paluvad endi juure sööma. Hooned on kõik bambusest, nii kui kanapuudid, seintel vahed, et tuul majast läbi tõmbaks, muidu on võimatu elada. Katused palmiokstest. Niisama kui Trinidatis pole siin kartuleid, nende aset täidavad praetud banaanid. Liha on päikese käes kuivatatud, millest süües pool hammaste vahele jääb. Üks lehm maksab seal umbes 1000 Eesti marga ümber, nii kui ka Trinidatis on tal ainult looma naha väärtus. Ilm muutus halvaks, nii et sel päeval ei tule lennust midagi.

Õhtul läksime jõeale kalale, seal on neid delfiini suurusi, huvipärast tõmbasime paar tükki lagedale, kuigi nendega midagi teha pole. Alligaatore on jões laialt. Teiselt poolt jõe kaldalt kostab tiigri mõirgamine. Imelik on nii kottpimedas ürgmetsas olla.

Hommikul on paks udu maas. Kell seitse hakkab päike läbi tungima ja kell kaheksa tõuseme õhku. Tõuseme kuni 4000 meetrini. Mäed on pilves, kuid otsime nende vahelt teed, jõuame ka päris Cochabamba lähedale, umbes 10—15 minutit lendu veel, kui korruga ees must vihmavalang... Keerutame, kuid läheb hullemaks, bensiin hakkab ka lõppema, tuleb tagasi pöörata. Külmal koledal kombel. Jõuame tagasi Todos Santosse 18 ltr. bensiiniga. Peale lõunat otsustame veel kord katset teha ja kui läbi ei saa, siis Santa Cruz'i lennata, sealt pääseb harilikult paremini Kordiljeeridesse. Võtsin püssi ja kannu ning sõudsin ühele laguunile, et mõnda reiheri tabada, kuid ei saanud. Ühele alligaatorile lasin pihta, kuid see kadus kohe vee alla. Kell kolm tõusime jälle õhku, mäed on täiesti pilvedes, ning nüüd võtame kursi S. O. See on esimene lend Boliivias Todos Santos—Santa Cruz. Võib öelda, lõbus see just pole. Paremat kätt venivad Kordiljeerid, ümberringi ainult mets, lendame põiki üle jõgede, kuskil ei ühtki platsikest, ainustki onni — see on dungas, uurimata maa, ainult metsikud indiaanlased ja ürgmetsa loomad.

Lendame mõni hea tund, kuni kaugelt Rio Grande hakkab paistma, võtame kursi sinnapoole ja tuju hakkab tõusma, kui ilmuvad üksikud farmid. Lendame üle pisikesel külakesel Puerto Itschilio ja kell saab kuus, kui Santa Cruz'i punased katused paistma hakkavad. Lennuplatsil on meie teine lennuk „Beni“ ka just Cochabambast jõudnud. Poeme välja, tahmased, kraedeta habetunud, ja läheme oma majasse, mis kohe lennuplatsi ääres. Seal ruttu riidest lahti, basseini ja paariks tunniks puhkama moskiitovõrgu alla.

Santa Cruz — Püha Rist, on samanimelise maakonna pealinn. Pea samasugune, kui Trinidad, kuid tänavad kitsamad, rahvas mustem, saapapuhastajad surevad nälga, sest kõik käivad paljajalu, ka sõjavägi on ainult sandaalides. Kliima kaunis hea, ainult natuke soe, kuid sellega harjub pea. Banaane, meloone, ananasse saab peaaegu muidu, kallid on ainult õlu, pudel maksab umbes 250 E. m., kuid selle eest joon limonaadi. Meie majal, lennuplatsi ääres, on avar park sidruni-, apelsini- ja banaanipuudega. Võtan mõned sidrunid, pigistan klaasi ning ongi mul limonaad. Santa Cruz meeldib, mitte et seal kenad senioritad on, vaid ta on looduslikult kaunis. Et aega rutem mööda saata, teeme laskeharjutusi ja korraldame pisikesel võistluse kuulitõukes ning kaugushüppes. Oleme seal kuni pühapäeva hommikuni, ning kella seitsme ajal tõuseme kahe lennukiga õhku. Tuleb jällegi üle 4000 meetri tõusta, et mägedes lennata — mäed pilves, lendame rohkem W poole; ilm läheb halvemaks, mäetipud pilvedes ja tuleb mööda orgusid shonglöörida. Lõpuks läheb asi mõttetuks, pöörame Vallegrand'e poole ning 1 tunni 20 min. pärast maandume seal, et ilma muutust ära oodata. Teeme neljakesi eekspeditsiooni ühe mäe tipule, kus vanad indode pühad sambad 3600 mtr. merepinnast — ja missugune ringvaade! Mäed ja jälle mäed, all pisike Vallegrande, edasi lennuplats meie kahe linnuga. Teeme mõned ülesvõtted ja laskume jälle alla, kus Lloyd'i esitus meile lõuna korraldanud. Kell pool neli tõuseme õhku, pea kaob Vallegrande mägede taha, varsti ka teine lennuk, kes kursi võttis S poole. Mäed, orud, jõesängid, siin-seal indode külad, laama karjad, karjaste onnid, mõned kondorid tiirlevad meie lähedal, kuni lõpuks kelle kuus Cochabamba orus paistab. Laskume — oleme jälle kodus. Sõidame linna, et end välja puhata ja õhtul muusikale minna. Nii on minu elu siin. Tuleval kuul lähean B. Airesi, ning edaspidi hakkam veelennukiga lendama, mööda suuri Rio'sid. Kui kõik hästi läheb, saan kahe aasta pärast mõni kuu puhkust, siis tulen kord jällegi kodumaale.

H. Stunde.

— Hedlund ja Utterström, kes üheskoos võitsid 90-kilomeetrilise Vasa-jooksu, on, nagu selgunud, 88 km. peal kokku rääkinud, et nad üheskoos finiši jooksevad. Kokkulepe sündis selle järele, kui nad kumbki asjatult olid püüdnud teist kannul maha raputada. Oleks ju rumal olnud — räägivad mehed ise — kui sarnane tore võistlus oleks emba-kumba poolt poole suusa osaga võidetud.

Kuidas minust atleet sai.

Hasse Zetterström.

Õpeliik kirjeldus, kuidas piiratud vahenditega hiigla jõudu võib omandada ja igaüks võita.

Omas varajasemas nooruses olin ma väga nõrgake, ja keegi kaugelt sugulane, onu, kes oli väga valelik inimene ja elukutse poolest reporter, külastas ainult seltpärast meie perekonda, et minu surmasõnumiga teenida paar marka.

Kui ma kolmteist aastat vana olin, olin ma nii kõhn, et ma kahte seinapeeglit ja ühte käsipeeglit tarvitasin, et end näha. Minu isa, kes väga tark mees oli — ta oli piletimüüja — tahtis minuga kui nurgakiviga asutada anatoomilist muuseumi. Mina olin siis viieteistkümne aastane, aga sain hiljem vanemaks. Ma olin väike, aga siiski võrdlemisi pikk, mu juuksed olid blondid, väikese musta varjundiga, ja minu musklid olid seevõrra kidunenud, et ma isegi kirbule ei julenud haiget teha, ammugi mitte tappa.

Ma olin selkorral 17 aastat vana ja armusin oma onutütresse. Ühe õnneliku juhtumise juures libises minult märkus, et mulle oleks suureks rõõmuks onutütart kogu eluajal kätel kanda (kahjuks väga sageli ettetulev rumal kõnekään), ja sellega oli alus pandud, et minust sai

kõvem mees kogu ilmas.

Ma olin siis üheksateistkümne aastane. Nüüd järgneb lühike kirjeldus, kuidas sündis see kõik.

Ma läksin vastas elava kaupmehe juure ja muretsesin omale (töötuse vastu väikida) viiekilogrammiline kaalupommi, mis kaalus neli kilogrammi, selle tuppä toomiseks tarvitasin kolm tundi ja kahte kätt. Ma olin tolkorral 20 aastat vana ja väga väsinud sellest, et ma pidin kolm päeva sohvat soendama.

Vaheajal nautisin ma iseäranis toorest liha, rammuleent ja tooreid maaubinaid. Neljanda päeva õhtupoolikul jätsin ma sohva paariks minutiks ja olin võimeline tõstma pommi kümme korda üle pea. Selle peale heitsin uuesti pikali ja rehkendasin välja, et mina, kui ei juhtu midagi ettenägematut, kolmekümneaastase treeningu järele jõuan oma onutütart kanda kümme minutit.

Ma jatkasin harjutamist edasi. Minu käsivarss oli lühikese ajaga kaheksa sentimeetrit ümber mõõta. Ma jõudsin siis pommi 37 korda üksteise järele tõsta üles (ilma hingamata), mis oli halb kahekümnekolme aastase noormehe kohta. Tugevate söökidega muutusin nii paksuks, et ma end ilma peeglita näha võisin.

Sel ajal olin nii kuuluis, et ma ei võinud minna üle meie hoovi ilma et lapsed oleksid täis hirmu endid peitnud. Tagajärjega tarvitasid nende vanemad mind mustamehena. Läbi õhukese põranda kuulsin ma sageli:

„Kui sa kohe sõnakuulelik ei ole, too-me hiiglaste kolmandalt trepilt!“

Ma muutusin lõpuks nii tugevaks, et mul hakkas hirm enese eest, ja sel ajal juhtus õnnetus, mis mõjutas, et mind toeka honoraari eest palgati linna esimese järgu varjeteesse. Ma tõstsin ühel päeval oma raskemat pommi, mis kaalus 300 nae-

la (inglise, milliseid 10 ühte Eesti omasse läheb). Õnnetul kombel oli see mulle jäänud liiga kergeks — ma olin parajasti tassi kakaod joonud — ja ühe korraga kukkus ta läbi õhukese põranda, siis edasi läbi kogu maja, kuni peatus keldris pagariruumi taigna künas.

Minu õnnele oli algus pandud ja kogu ilm pea peale pööratud. Ajalehtedel polnud peale minu ühtegi teist hüvi, ja minu pilt kaunistas kõiki paberikauplusi, ja lühikese ajaga võis kõikidest lehtedest järgmisi kuulutusi lugeda:

„Rekord atleetikas.

Kuulus atleet Hasse Zetterström tõstab nüüd neli meest sirutatud käel üles, mis sellest tuleb, et ta puhastab igal hommikul oma hambaid hambaliin hambapastaga.“

„Mitte kuulujutt.

On üldiselt tuntud saladus, et Hasse Zetterström, tugevam mees ilmas, oma hiigla jõu sellest on saanud, et tema puhastab oma lauanuge ainult meie jõu-puhastuspulbriga. Igalt poolt saada.“

Esimesel õhtul, kui ma varjetees esinesin, oli saal tühi, sest nad olid kõik laval, kuhu ma nad kõik korrige tõstsin, kui ma lebasin rinnuli käed ja jalad sirutatud õhku. Selle peale murdsin ma 133 margalist üksteise järele, ja oleksin varsti kõik külalised pankrotti viinud, kui mitte keegi vanem härra ei oleks püsti tõusnud ja naljatades öelnud:

„Võtke juba sajalised, siis läheb kiiremini!“

Peale etendust võtsid nad minu autost bensiinihoidja, et mind koju kanda, aga see ebaõnnestus, selle asemel kandsin ma ise end koju.

Järk-järgult kasvas minu jõud nii suureks, et majaanist minu perekonnale nõu andis, mind mitte üksinda jätta. Ma oleksin võinud enesele nimelt kergesti mõne kehavigastuse sünnitada. — Ma olin siis kolmkümmend kolm aastat vana ja omaisin terve kapitäie kuldseid medaljonge. Viimase sain siis, kui hilja rongile jõudsin. Ma jooksin kuni järgmise jaamani, kus ma väikese sõrmega rongi perronile tõmbasin ja kogu tee tagasi vedasin. Ma olin nüüd nii tugev, et aasta aega ükski inimene ei julenud mulle kätt anda.

Et ma auahnuse all kannatasin, vahetasin sageli elukutseid, nii et pealkirjad ajalehtedes sageli vahetusid, vastavalt minu ameti vahetusele.

Nüüd tuleb lõpp.

Ühel päeval kõlises minu telefon, mis kindlama oleku pärast raudklambritega oli kinnitatud seina külge. Ma olin siis kolmekümne kaheksa aastane, ja et minu mürisev hääl võib olla õrnalt kõlastatud hinge ei ehmataks, lasksin perenaisel enese eest „halloo“ hüüda, kuna ma ise kuulasin.

Naiselik hääl ütles:

„Oled see sina? Siin on sinu onutütär Eulaalia. Paar aastat tagasi lubasid mind kätel kanda. Nüüd annan sulle selleks võimaluse.“

Ma naeratasin ja määrasin temaga kohtamise. Tema tuli, mina tuln, ja ma heitsin temale kärsitu pilgu, mis põhjustas, et koju jooksin ja kõik omad pommid ja medaljongid maha müüsin, lepingu varjeteega katkestasin ja tagasi keerasin tähelepanematusse ellu, kust ma ka tuln.

Oo Yes.

Margarethe Lewis, võitja Ameerika kehailuduse võistlusel.

— **Brandbus**, Norras, peetud uisuvõistluste tagajärjed: 500 mtr. — 1. O. Olsen 45,9; 2. W. Nygren 46,6; 3. R. Olsen 47,0; 4. M. Staksrud 47,1; 5. E. Hagen 48,8. 5000 mtr. — 1. M. Staksrud 9.04,0; 2. E. Hagen 9.10,4; 3. R. Olsen 9.13,6; 4. W. Nygren 9.21,3; 5. O. Olsen 9.22,1. 1500 mtr. — 1. M. Staksrud 2.30,1; 2. W. Nygren 2.33,6; 3. H. Nygren 2.34,7; 4. Olsen 2.35,0; 5. O. Olsen 2.36,5; 6. E. Hagen 2.36,8. 10.000 mtr. — 1. Staksrud 18.43,4; 2. E. Hagen 18.53,6; 3. R. Olsen 19.17,2; 4. W. Nygren 19.27,2; 5. K. Andersen 19.32,1; 6. O. Olsen 19.32,6.

— **Konya Ferenc**, Eesti 1924. a. jalgpallitreener, oli seni F. C. Luzerni treeneriks Schveitsis. Nüüd on ta paremate tingimustega koha saanud Epinali.

Ameerika sisevõistlustelt.

Dr. Peltzeril suur populaarsus. Sabin Carr ülikooli poolt karistatud. Osborne proovis ilmarekordi.

Jaakko Mikkola, end. Soome olümpia-treener, kirjutab: Saksa meisterjooksja Otto Peltzer sai oma tuliristsed Ameerikas New-Yorgi sisevõistlustel. Tal vedas hästi. Ta võitis 1000 yardi ajaga 2.18,6.

Jooks ise oli sisevõistluste suurnumber. Võistlejaid oli sel alal 10 ümber, enamuses algajad, tuntumatest hulgas ainult Ray Dodge ja J. L. Robinson. Kui New-Yorgi linnapea Walker oli annud stardipaigu, algas tüübilik sisevõistlusjooks — kõik püüavad esimesel ringil juhtimisele pääseda, et head kohta omale sisse võtta. Selles rüsellemises saab Peltzer mõndagi küünarnukki maitsta. Esimese ringi lõpul on ta seitsmes. Teisel ringil koonduvad jooksjad jälle ühte hunnikusse ja Peltzer on juba rühma keskel. Kahel korral müksatakse ta jooksutaktist välja. Siis hakkab ta jooksutee välisäärt mööda oma võistlejatest mööda püüdma. See lähebki tal korda. Peltzer näib nüüd suurendavat hoogu, kuid neljandal ringil läheb temast mööda Dodge. Sellest ei teinud Peltzer suurt välja, vaid läheb järgmisel ringil omakorda Dodge'ist mööda, tõugates selle kehaga teelt kõrvale. Dodge jäi umbes 5 yardi maha, kuid hakkab kohe Peltzerit kinni püüdma. Vahemaa väheneb yardhaaval, kuid ühtlasi läheneb ka finisch ja näpi kahemeetrilise eduga läbib selle Peltzer Dodge'i ees. 15.000 inimest karjusid endid häälest ära. Orkester mängib Saksa hümnit, linnapea Walker surub Peltzeri kätt.

1 miili jooksu võidab Hahn ajaga 4.18,6. Teiseks Ray Conger, kolmas Sivack. Hahni huvi näis sel päeval küll enam kiindunud olevat 1000 yardi jooksu kui oma maale, sest Peltzeri peetakse Ameerikas kõige kardetavamaks konkurendiks Hahnile 800 ja 1500 meetril Amsterdams.

Teivashüpe oli võistlustel väga pinev, vaatamata sellele, et Carr tast osa ei võtnud. Carr, kes on Yale'i ülikoolis viimast aastat, on näidanud viimasel ajal õppetöös halbu tagajärgi ja seetõttu on teda kooli poolt nüüd karistatud võistluskeeluga senikauaks, kui ta numbrid paranevad. See on kõva kaotus Yale'i meeskonnale, kui Carr üliõpilasvõistlustelt peab puuduma. Endine Ameerika meister Paul Harrington ja noor Berlinger hüppasid 3.96. Veisner jäi 3.85-ga kolmandaks. Barney Berlinger on uus täht Ameerika sporditaevas. Teivashüppes on ta neljameetri mees, kõrgust hüppab ta 1.90 ja kaugust 7.30. Kehaehituselt on ta tugev ja võib veel imet teha kümnevõistluses. Kõrgushüppe võitis võistlusel Anton Burg, kes lõi vahehüpetes Osborne'i võrdse tagajärje 1.90,5 juures.

Bostoni sisevõistlustest ei saanud Peltzer osa võtta, kuna tal vastav luba Saksa spordiliidult puudus. Ta esines seepärast ainult demonstratsioonil. Ameerikas on dr. Peltzer väga hinnatud. Bostonis taheti teda kohe tutvustada rahvale, kuid ta eelistas enne veidi võistlusi pealt vaadata. Ta pandi üksinda siis istuma tribüüni ette karistuspingile, kuhu hokimängu ajal ha-

rilikult diskvalifitseeritud istuma panakse.

1000 yardi võitis neeger Phail Edwards, kes on väga lubav mees. Ta juhtis jooksu algusest lõpuni. Leo Larrivéé püüdis tast mitmel korral mööda minna, kuid ei suutnud. Tal tuli rahulduda teise kohaga, kuna Ray Dodge kolmandaks jäi. Edwards stardib olümpiaadil Kanada lipu all. Ilma, et suuremat pingutata, näitas Edwards aega 2.18,0, mis 5½ sek. halvem praegusest ilmarekordist. Miili võitis Hahn ajaga 4.18,0, teine Conger, kolmas Sivack. Hahn, kes juba möödunud aastal võitis Vide ajaga 4.12,0, on kõige tõsisem pretendent olümpia 1500 meetri medalile.

Võistluse järele teostus siis Peltzeri esitamine. Publik avaldas rohkelt kiitust ja Peltzer kummardas igasse kaarde galandilt. Peale esitamist sammus ta kohe jälgima kõrgushüpet, kus ridva kõrgus oli parajasti 1.94. Peltzer kõndis selle alt nagu kõrguse rõhutamiseks küünalsirgelt läbi. Osborne, kes on praegu sama heas vormis, kui Pariisi ajal, läks kõrgusest esimese hüppega üle.

Siis seati ritv uue ilmarekordi kõrgusele. Peltzer käis ka nüüd lati alt läbi ja vaatas imestunud üles. Kõik jälleisid hinge kinni pidades Osborne'i hüpet. Tõuge õnnestus erakordselt ja näis nagu oleks tõusnud uus ilmarekord, kuid nägematu puudutus küljega või õhuliikumine tõi lati alla. Nüüd asus Peltzer masseerima Osborne'i jalga rahva jälgides seda toimingut suure tähelepanuga. Kuigi Peltzer lootis saada ka suurt tunnustust masseerijana rekordi õnnestumisel, ei sündinud seda. Ei Peltzeri jalaga kaasaaitamine ega 10.000 üheaegne liigutus ei avaldanud tarvilist mõju, latt tuli eelmisest korrast raskemini alla. Teiseks tuli Anton Burg 1.89,5-ga, kuus järgnevat hüppasid 1.85.

Kõrgushüppe järele pildistati Hahn ja Peltzer ühiselt. Sõpruse tunnuseks andis Hahn oma miilijooksu auhinna Peltzerile ja kirjutas oma nime selle treeningusviit-rile.

Teivashüppes saavutas Paul Harrington 4.03,6, kolm järgmist 3.96 ja kaks viimast 3.81. Võistluskavas oli peale selle veel 15 teatejooksu.

Spordiäri RESEV-RESEL

Tallinn, Toompuiestee 19,
telef. 20-19.

Soovitab oma valmistatud spordi ja võimlemise abinõusid.

Kuidas meie jookseme?

(1. lhk. järg.)

nõnda öelda balanseerimise osa etendavad, tehakse see tasa.

Käte ja õlade töö on jooksu juures kolmesugune ülesanne: Ta on balansiks, soodustab keha edasiliikumist ja aitab keha raskuspunkti ette või vastavalt taha nihutada. Sel hetkel nimelt, mil jalg ette asetatakse, et keha ülelangemist takistada, läheb käsi samalt poolt taha ja seab tasakaalu jälle jalule seega, et keha raskuspunkt tahapoole nihkub.

Kuna meie oma käsi ikka alati seega vastandliselt jalgadele liigutame, harrastasid kreeklased ka jooksu, nagu antiikaja kujutustelt näha, kus sama kehapoole käsi ja jalg alati koos ette viidi.

Jalgade muskulatuur peab jooksul äärmiselt tugevatele ja vahetpidamatult järgnevatele pingutustele ja lödvestustele kohanenud olema: silmapilgul, kus ettetõstetud jala sirutajad-lihased lödvenevad, pingutavad need maas seisval jalal samaaegselt kokku. Kehalt nõutakse määratu suurt jõusaavutust hoopis lühikese pingutusajaga. Asjaolust, et jooks mitte ainult jalgu, vaid kõiki lihaseid enam või vähem mõjutab, selgub, et see mitte ainult kõige loomulik, vaid ka kõige täiuslikum kehategevus on, mis üldse leida. Toodud jooksumehaanika analüüsi viskend ei pretendeeri loomulikult põhjalikkusele, vaid ta ülesanne on virgutada jooksjaid sel teemil mõtlema ja tähelepanekuid tegema. Ilma enesesüvenemiseta ei tule ühestki suursportlast.

— Ameerika spordiliidu president Murray Hulbert on teatanud, et liit olümpiameeskonna toomiseks Euroopasse 14.000-tonnilise auriku „President Roosevelt“ palkab. New Yorgist asutakse teele 11. juulil, nii et 20. juuliks Amsterdami jõutakse. Võistlused algavad teatavasti 28. juulil. 12. või 13. augustil asutakse Amsterdamist tagasisõidule. New Yorki jõutakse jälle 20. augustiks, nii et meeskonna reis kokku 42 päeva kestaks.

O.-ü. „ESTO“

Tallinn, Pikk tän. 47,

Telefon 10-02.

Soovitab kõiksugu spordiabinõusid parimatest kodu- ja väljamaa tehastest.

Välismaalt kohale jõudnud ping-pongi kummiga kaetud reketid.

Ladus suuremal arvul spordikirjandust.